

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέματα «Σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ»

[COM(2016) 726 final]

και

«Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Προς έναν θετικό δημοσιονομικό προσανατολισμό της ζώνης του ευρώ»

[COM(2016) 727 final]

(2017/C 173/06)

Εισηγητής: ο κ. **Javier DOZ ORRIT**

Συνεισηγητής: ο κ. **Petr ZAHRADNÍK**

Αίτηση γνωμοδότησης	Ευρωπαϊκή Επιτροπή. 27.1.2017
Νομική βάση	Άρθρο 304 της ΣΛΕΕ
Αρμόδιο τμήμα	Οικονομική και νομισματική ένωση, οικονομική και κοινωνική συνοχή
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	2.2.2017
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	22.2.2017
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	523
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας: (υπέρ/κατά/αποχές)	218/4/4

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την προσπάθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να εφαρμόσει μια οικονομική πολιτική που να εστιάζεται στη στήριξη ισχυρής, βιώσιμης, ισορροπής και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης της ζώνης του ευρώ καθώς και ένα ισορροπημένο μείγμα νομισματικών, δημοσιονομικών και διαρθρωτικών μέσων για την επίτευξη του στόχου αυτού, συμπεριλαμβανομένου του θετικού δημοσιονομικού προσανατολισμού.

1.2. Η ΕΟΚΕ καλωσορίζει συνεπώς τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για ένα θετικό δημοσιονομικό προσανατολισμό για τη ζώνη του ευρώ που θα σέβεται επίσης τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών στόχων.

1.3. Η ΕΟΚΕ θα επιθυμούσε να ενθαρρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αξιοποιήσει πλήρως τον ρόλο της ως θεματοφύλακα των Συνθηκών της ΕΕ, με τις δεσμεύσεις τους, μεταξύ άλλων, όσον αφορά την ενίσχυση της ευημερίας, της κοινωνικής προόδου και της κοινωνικής δικαιοσύνης, αφενός, και της οικονομικής ευημερίας και ανταγωνιστικότητας, αφετέρου, καθώς και τις πρόσφατα αυξημένες εξουσίες της για την ερμηνεία των δημοσιονομικών κανόνων με ευέλικτο τρόπο, προκειμένου να καταστεί δυνατή η σημαντική αύξηση των δημόσιων επενδύσεων, οι οποίες, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, θα πρέπει να είναι εξαιρούνται από τους υπολογισμούς του ελλείμματος στο πλαίσιο του συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ).

1.4. Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει την έμφαση που δίδεται στην αύξηση των επενδύσεων και στην αξιοποίηση του υφιστάμενου επενδυτικού σχεδίου. Αυτό θα πρέπει να χρηματοδοτηθεί επαρκώς ώστε να οδηγήσει σε σημαντική αύξηση των δανειοδοτήσεων της ΕΤΕπ σε σύγκριση με τα τελευταία έτη. Οι δομές διακυβέρνησης πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα κεφάλαια είναι επαρκώς προσανατολισμένα προς χώρες όπου οι επενδύσεις έχουν μειωθεί πολύ σοβαρά. Τα μέτρα αυτά πρέπει να συνοδεύονται από επαρκείς διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που προάγουν την ανάπτυξη, την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή.

1.5. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόκληση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να πραγματοποιηθεί συμμετρική προσαρμογή των ελλειμμάτων του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών εντός της ζώνης του ευρώ. Αυτό θα πρέπει να ισχύει τόσο για τα κράτη μέλη που παρουσιάζουν ελλείμματα όσο και για τα κράτη μέλη που έχουν πλεονάσματα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποφασίσουν τον τρόπο με τον οποίο θα πραγματοποιήσουν αυτές τις προσαρμογές σύμφωνα με τον κοινό γενικό προσανατολισμό.

1.6. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση σε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που μπορούν να τονώσουν τη ζήτηση και την ανάπτυξη ακόμη και βραχυπρόθεσμα, αποφεύγοντας παράλληλα τις μεταρρυθμίσεις που ενδέχεται να βλάψουν την ανάπτυξη αυξάνοντας την εργασιακή και εισοδηματική ανασφάλεια. Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επιφέρουν αισθητή βελτίωση των συνθηκών για τις επιχειρήσεις, μείωση των εμποδίων στις επενδύσεις και να συμβάλουν στην ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής ενιαίας αγοράς στο σύνολό της.

1.7. Η αύξηση της παραγωγικότητας θα πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό στόχο των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Οι εν λόγω μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να διασφαλίζουν τη δίκαιη κατανομή των κερδών παραγωγικότητας για να εξασφαλιστεί μεγαλύτερη ζήτηση και να βελτιωθεί η προσφορά.

1.8. Η αποκατάσταση και η ενίσχυση της ανάπτυξης της παραγωγικότητας και του ΑΕγχΠ θα πρέπει να θεωρούνται βασικά μέσα για την αποκατάσταση της υγείας οικονομιών που πλήττονται από τα υψηλότερα επίπεδα χρέους.

1.9. Προηγούνται δε οι μεταρρυθμίσεις που στηρίζουν τη δημιουργία υψηλής ποιότητας θέσεων εργασίας (δηλαδή σταθερών, δίκαια αμειβομένων).

1.10. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι η ενίσχυση και η προώθηση του κοινωνικού διαλόγου και του διαλόγου με την κοινωνία των πολιτών τόσο σε εθνικό όσο και σε επίπεδο ζώνης του ευρώ είναι κεφαλαιώδους σημασίας για την επιτυχή έγκριση και εφαρμογή των πολιτικών που είναι αναγκαίες για την ανάκαμψη και τη μακροπρόθεσμη οικονομική βιωσιμότητα.

1.11. Αποτελεσματικά μέτρα κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, των φορολογικών αδικημάτων, της χρήσης φορολογικών παραδείσων και αθέμιτου φορολογικού ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών μελών θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

1.12. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την ιδέα της δημιουργίας ενός ευρωπαϊκού συστήματος εγγύησης των καταθέσεων και ζητεί να επιταχυνθεί η δημιουργία ενός κοινού μηχανισμού ασφαλείας για το ενιαίο ταμείο εξυγίανσης της τραπεζικής ένωσης. Θα πρέπει να ληφθούν αποφασιστικά μέτρα για την επίλυση του προβλήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων, με παράλληλη προστασία των δικαιωμάτων των καταναλωτών, τηρώντας τις σχετικές αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

1.13. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στην ολοκλήρωση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, με την ενίσχυση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, με την αύξηση της δημοσιονομικής ευελιξίας και της δημοσιονομικής ικανότητας για τη ζώνη του ευρώ, κυρίως δε με την προώθηση της συγκρότησης ενός δημόσιου ταμείου της ευρωζώνης, το οποίο θα οδηγήσει τελικά στην έκδοση κοινών ομολόγων, με ισχυρό δημοκρατικό και πολιτικό έλεγχο.

1.14. Η ΕΟΚΕ απευθύνει έκκληση για την περαιτέρω βελτίωση του ευρωπαϊκού εξαμήνου με την ενίσχυση του συντονιστικού ρόλου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στον εν λόγω τομέα, καθώς και με τη σαφή δέσμευση των κρατών μελών να εφαρμόζουν τις πολιτικές που συμφωνούνται σε επίπεδο Συμβουλίου, έτσι ώστε να αποφευχθεί η αβεβαιότητα και να δημιουργηθεί ένα ευνοϊκό επενδυτικό περιβάλλον.

2. Ιστορικό

2.1. Σε συνέχεια της έκθεσης των πέντε Προέδρων υπάρχει δέσμευση στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου με στόχο την ενίσχυση της ενδοποίησης μεταξύ της ζώνης του ευρώ και των εθνικών επιπέδων. Όπως και το 2016, η Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης για το 2017 συνοδεύεται από μία σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Ο στόχος είναι να δοθεί η ευκαιρία για μια έγκαιρη και στοχευμένη συζήτηση σχετικά με τη ζώνη του ευρώ, ως σύνολο, πριν από τη διεξαγωγή των ειδικών ανά χώρα συζητήσεων, ούτως ώστε οι κοινές προκλήσεις να αντικατοπτριστούν πλήρως στις ειδικές ανά χώρα δράσεις.

2.2. Για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο του 2017, η Επιτροπή παρουσίασε τις εξής πέντε συστάσεις σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ:

- να εφαρμοστούν πολιτικές που στηρίζουν την ανάπτυξη και τη σύγκλιση και να αρθούν τα εμπόδια στις επενδύσεις και τη δημιουργία θέσεων εργασίας: οι χώρες με έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών ή υψηλό εξωτερικό χρέος θα πρέπει να αυξήσουν την παραγωγικότητα, με ταυτόχρονη συγκράτηση του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος, ενώ οι χώρες με μεγάλα πλεονάσματα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών θα πρέπει να ενισχύσουν την εγχώρια ζήτηση και τις επενδύσεις,
- να ακολουθηθεί συνολικά ένας θετικός δημοσιονομικός προσανατολισμός που να στηρίζει τις μεταρρυθμίσεις και να ενισχύει την ανάκαμψη: να συνδυαστούν διαφοροποιημένες εθνικές προσπάθειες για τη διασφάλιση μακροπρόθεσμης δημοσιονομικής διατηρησιμότητας και μακροοικονομικής σταθεροποίησης: να βελτιωθεί η σύνδεση των δημόσιων οικονομικών,
- να εφαρμοστούν μεταρρυθμίσεις που προωθούν τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την κοινωνική δικαιοσύνη και τη σύγκλιση και να ελαφρυνθεί η φορολόγηση της εργασίας, ιδίως για τα χαμηλά εισοδήματα,

- να επιτευχθεί συμφωνία για ένα Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασφάλισης Καταθέσεων (*European Deposit Insurance Scheme* — EDIS) και να ξεκινήσουν οι εργασίες για τον κοινό μηχανισμό ασφαλείας για το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης, να αντιμετωπιστούν οι κίνδυνοι που απειλούν τη βιωσιμότητα του τραπεζικού τομέα και να προωθηθεί μια ομαλή απομόχλευση του υψηλού ιδιωτικού χρέους,
- να επιταχυνθεί η ολοκλήρωση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης της Ευρώπης, μεταξύ άλλων, εφαρμόζοντας τις υπόλοιπες δράσεις στο στάδιο 1 της έκθεσης των πέντε Προέδρων.

2.3. Ένα νέο χαρακτηριστικό του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2017 είναι η ανακοίνωση με θέμα «Προς έναν θετικό δημοσιονομικό προσανατολισμό της ζώνης του ευρώ». Στο έγγραφο αυτό η Επιτροπή τονίζει την ανάγκη για έναν πιο θετικό δημοσιονομικό προσανατολισμό, καθώς και το γεγονός ότι υπάρχουν τώρα νέες ευκαιρίες για την επίτευξή του. Προκειμένου να υλοποιηθεί ένας τέτοιος δημοσιονομικός προσανατολισμός, θα πρέπει να υιοθετηθεί στη ζώνη του ευρώ μια πιο συλλογική προσέγγιση, στην οποία να λαμβάνονται υπόψη οι διαφορετικές καταστάσεις που επικρατούν στις επιμέρους χώρες. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνιστά μια δημοσιονομική επέκταση έως και 0,5 % του ΑΕγχΠ το 2017 για τη ζώνη του ευρώ στο σύνολό της, αφού θέτει περιθώριο μεταξύ 0,3 % και 0,8 %, ώστε να καταστεί δυνατή η διαφοροποίηση μεταξύ των χωρών με διαφορετικούς κινδύνους όσον αφορά τη μακροοικονομική τους σταθερότητα και τη δημοσιονομική βιωσιμότητα.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την έκκληση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για ένα συνολικά θετικό δημοσιονομικό προσανατολισμό της ζώνης του ευρώ. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ εκφράζει επίσης την ανησυχία ότι ο περιορισμός της δημοσιονομικής επέκτασης στα δύο ή τρία κράτη μέλη που σήμερα έχουν δημοσιονομικά περιθώρια, σύμφωνα με τους δημοσιονομικούς κανόνες της ΕΕ, δεν πρόκειται να συμβάλει στην επίτευξη του συνολικού δημοσιονομικού προσανατολισμού που προτείνεται. Η ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης της ευρωζώνης και της ΕΕ έχει καθοριστική σημασία σε στιγμές πολιτικής κρίσης και αμφιβολιών, που τροφοδοτούνται από το Brexit και από τις πολιτικές της νέας κυβέρνησης των ΗΠΑ, ιδίως τις εμπορικές πολιτικές προστατευτισμού. Η δημοσιονομική επέκταση και η περαιτέρω αύξηση των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων θα τονώσουν την εσωτερική ζήτηση, που συνιστά καίριο παράγοντα για μια στέρεη οικονομική ανάπτυξη. Στην τόνωση αυτή μπορούν επίσης να συντελέσουν διαρθρωτικές αλλαγές που θα έχουν ως στόχο την οικονομική ανάπτυξη και την παραγωγικότητα, τη βελτίωση των προϋποθέσεων για την ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας, και την άρση των φραγμών που εμποδίζουν τις επενδύσεις.

3.2. Αυτή η εξέλιξη στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την εκτίμηση της οικονομικής κατάστασης στη ζώνη του ευρώ είναι σύμφωνη με την προηγούμενη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ ⁽¹⁾, που υποστηρίζει την ενεργό εφαρμογή φορολογικών πολιτικών προκειμένου να στηριχθεί η ανάκαμψη της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της. Ο θετικός δημοσιονομικός προσανατολισμός που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι μεν συγκρατημένος αλλά —όταν συνδυάζεται με την αποτελεσματική χρήση του επενδυτικού σχεδίου και του ΕΤΣΕ— μπορεί να συμβάλει ώστε να ξεπεραστούν τα βαθύτερα προβλήματα της βραδείας ανάπτυξης, της μερικής στασιμότητας και της συνέχισης των αποκλίσεων στα επίπεδα των οικονομικών επιδόσεων σε όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ.

3.3. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι ένας θετικός δημοσιονομικός προσανατολισμός για το σύνολο της ζώνης του ευρώ θα πρέπει να θεωρείται ως βραχυπρόθεσμο ή μεσοπρόθεσμο μέσο το οποίο να είναι συμβατό με τη μακροπρόθεσμη δημοσιονομική βιωσιμότητα. Στην παρούσα συγκυρία, το έλλειμμα του ΑΕγχΠ και οι στόχοι του χρέους θα πρέπει να εφαρμοστούν με ευελιξία, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους και τους σκοπούς της ΕΕ γενικότερα και της ΟΝΕ και του συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, όπως αναφέρεται στα άρθρα 119 και 120 της ΣΛΕΕ.

3.4. Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ανταποκριθεί στον ρόλο της ως θεματοφύλακα των Συνθηκών της ΕΕ, ιδίως το άρθρο 3 της ΣΕΕ στο οποίο απαριθμούνται οι σκοποί της προώθησης της ευημερίας, της συνοχής και της κοινωνικής δικαιοσύνης, και αναγνωρίζει ότι τα συγκεκριμένα αριθμητικά όρια που επιβάλλει το σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ) και η αυστηρή εφαρμογή του δεν είναι ούτε κατάλληλα ούτε αναγκαία, υπό τις παρούσες συνθήκες της στασιμότητας και των ιστορικά χαμηλών επιτοκίων, συμπέρασμα με το οποίο συμφωνεί, μεταξύ άλλων, και ο ΟΟΣΑ. Η προώθηση της ευημερίας, της κοινωνικής δικαιοσύνης και της συνοχής είναι πλήρως συμβατή με την οικονομική μεγέθυνση και την παραγωγικότητα.

3.5. Η ΕΟΚΕ προτείνει να υιοθετηθεί ο χρυσός κανόνας κατά την εφαρμογή του ΣΣΑ, στο πλαίσιο του οποίου οι δημόσιες επενδύσεις που θα συμβάλουν στην ενίσχυση της ανάπτυξης δυναμικού και της οικονομικής ανταγωνιστικότητας να μην λαμβάνονται υπόψη στους στόχους για το έλλειμμα που θέτει το ΣΣΑ. Η ΕΟΚΕ επαναβεβαιώνει τις θέσεις της που διατυπώνονται στη γνωμοδότηση με θέμα το «Επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη», στη γνωμοδότηση σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ), καθώς και στη γνωμοδότηση με θέμα την παράταση της λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) ⁽²⁾. Είναι, επομένως, αναγκαίο να αυξηθούν οι δημόσιες επενδύσεις για την τόνωση της ανάπτυξης σε βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη βάση, η οποία είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημόσια δημοσιονομική εξυγίανση.

⁽¹⁾ ΕΕ C 177, 18.5.2016, σ. 41.

⁽²⁾ ΕΕ C 268 της 14.8.2015, σ. 27 και ΕΕ C 75 της 10.3.2017, σ. 57.

3.6. Η ΕΟΚΕ προειδοποιεί ότι η αποτυχία στροφής των οικονομικών πολιτικών προς την προώθηση των γενικών στόχων της ΕΕ και της ΟΝΕ, κυρίως στην επικείμενη Λευκή Βίβλο για το μέλλον της Ευρώπης, μπορεί να μην ανακόψει την άνοδο των εχθρικών προς την ΕΕ και την ΟΝΕ αισθημάτων. Η αποτυχία αυτή μπορεί να είναι ιδιαίτερα προβληματική, δεδομένων των σημερινών προκλήσεων όπως είναι, μεταξύ άλλων, οι γεωπολιτικές εξελίξεις στις γειτονικές χώρες της ΕΕ, τα κύματα των προσφύγων και των μεταναστών, καθώς και η αλλαγή του κλίματος. Μόνο μια ενωμένη και οικονομικά ισχυρή Ευρώπη με ισχυρή λαϊκή στήριξη θα μπορούσε να μετατρέψει τις προκλήσεις αυτές σε ευκαιρίες. Τα ευρωπαϊκά όργανα, σε συνεργασία με μια κοινωνία των πολιτών προσηλωμένη στο ευρωπαϊκό εγχείρημα, πρέπει να επιδιώξουν να μεταδώσουν σε όλους τους Ευρωπαίους, με κατάλληλα μέσα, όλα τα θετικά αποτελέσματα που τους προσφέρει θεωρητικά η ΕΕ στους τομείς της πολιτικής και της οικονομίας.

3.7. Ένα μέσο που μπορεί να συμβάλει στην αποκατάσταση της ανάπτυξης και στη μείωση των αποκλίσεων θα πρέπει να είναι το επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη. Το μέχρι σήμερα επίπεδο της χρηματοδότησης, δείχνει ότι μπορούν να διατηρηθούν μόνο τα επίπεδα των πιστώσεων που χορηγούνται από την ΕΤΕπ με έντονη προτίμηση προς επενδύσεις σε χώρες με τις λιγότερες δυσκολίες. Το πρόβλημα αυτό θα πρέπει να αντιμετωπιστεί επειγόντως, εξασφαλίζοντας επαρκή ευελιξία στο σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης σε σχέση με τις αναγκαίες δημόσιες επενδύσεις, διευκολύνοντας έτσι την καθοριστικής σημασίας αύξηση, σε ολόκληρη την ευρωζώνη, των επιπέδων επενδύσεων στην ενεργειακή μετάβαση, στην εκπαίδευση και στις δεξιότητες, στις υποδομές καθώς και σε έργα που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΣΕ, παράλληλα με την ενθάρρυνση των επενδύσεων σε καινοτόμα σχέδια του ιδιωτικού τομέα.

3.8. Η φορολογική πολιτική, με προοδευτική φορολογία, συνιστά πολύ σημαντική εγγύηση για τη διασφάλιση της κοινωνικής δικαιοσύνης. Για τον λόγο αυτόν, είναι εξαιρετικά σημαντικό να εδραιωθεί ένα βέλτιστο, σύγχρονο σύστημα το οποίο θα παρέχει κίνητρα υπέρ της ανάπτυξης. Η μείωση της φορολογίας στα χαμηλότερα εισοδήματα μπορεί να συνεισφέρει στη μακροοικονομική σταθερότητα αλλά και να λειτουργήσει ως μεγαλύτερο κίνητρο για τη μισθωτή απασχόληση. Ωστόσο, τυχόν φορολογικές εκπτώσεις θα πρέπει να συνοδεύονται από εναλλακτικές πηγές φορολογικών εσόδων, προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποφυγή δημοσιονομικών ελλειμμάτων.

3.9. Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει την πράξη της Επιτροπής να καλέσει τα κράτη μέλη με έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών και υψηλό εξωτερικό χρέος να επικεντρωθούν στη βελτίωση της παραγωγικότητας τους. Σε αυτό το πλαίσιο, η δίκαιη αναδιανομή του εισοδήματος και του πλούτου που πηγάζει από τα κέρδη παραγωγικότητας θα αυξήσει την ισότητα και θα έχει θετικό αντίκτυπο στην εγχώρια αγορά και τη συνολική ζήτηση στη ζώνη του ευρώ. Είναι σημαντικό να τονωθεί η εγχώρια ζήτηση, που αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη στήριξη της ανάπτυξης και την αντιμετώπιση της κρίσης.

3.10. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι στο πλαίσιο των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στις μεταρρυθμίσεις που ενθαρρύνουν την αύξηση της παραγωγικότητας, αλλά και που ενισχύουν την ασφάλεια των θέσεων εργασίας και του συστήματος κοινωνικής προστασίας στο πλαίσιο των κατάλληλων επιχειρηματικών συνθηκών. Καμία χώρα της ζώνης του ευρώ δεν μπορεί να είναι ανταγωνιστική στον σύγχρονο κόσμο με χαμηλούς μισθούς και επισφαλείς θέσεις εργασίας. Έμφαση πρέπει να δοθεί στις μεταρρυθμίσεις που συνδυάζουν την ευελιξία διαπραγματεύσεως με ασφάλεια έτσι ώστε να ενισχυθούν οι δεξιότητες και η καινοτομία και να δημιουργηθούν κίνητρα προς αυτή την κατεύθυνση. Οι μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας προωθούν μεγαλύτερη σταθερότητα στην απασχόληση, η οποία συμβάλλει στη βελτίωση τόσο της προσφοράς όσο και της ζήτησης της οικονομίας της ζώνης του ευρώ, ακόμη και βραχυπρόθεσμα.

3.11. Η ΕΟΚΕ τονίζει για άλλη μια φορά ⁽³⁾ ότι η τρέχουσα κρίση της ζώνης του ευρώ οφείλεται κυρίως στη μειωμένη ζήτηση, αποτέλεσμα των δημοσιονομικών πολιτικών και της ασύμμετρης προσαρμογής του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών (με βάση κυρίως το εργατικό κόστος) που εφαρμόστηκαν τα προηγούμενα έτη κατά τη διάρκεια της μεγαλύτερης ύφεσης μετά τον πόλεμο, και όχι στις ανεπαρκείς μεταρρυθμιστικές προσπάθειες των κρατών μελών. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει εκ νέου ότι οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση της συνιστώσας της προσφοράς των οικονομιών θα συμβάλουν οριακά στην τόνωση των επενδύσεων και της ανάπτυξης, εκτός εάν υιοθετηθεί ένας επεκτατικός δημοσιονομικός προσανατολισμός στη ζώνη του ευρώ και σημειωθούν σταθερά βήματα ανάκαμψης.

3.12. Η ΕΟΚΕ λυπάται για το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια της κρίσης, ο κοινωνικός διάλογος και ο διάλογος με την κοινωνία των πολιτών έχουν τεθεί υπό αμφισβήτηση αν όχι εντελώς στο περιθώριο στα κράτη μέλη, ιδίως σε εκείνα όπου έπρεπε να παρασχεθεί χρηματοδοτική στήριξη και που έχουν προβεί σε μεγάλης κλίμακας μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας και στον κοινωνικό τομέα. Ορισμένοι βασικοί δείκτες που αντικατοπτρίζουν τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, με μια δίκαιη ισορροπία μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, θα πρέπει να συμπεριληφθούν στην άσκηση του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι, επί του παρόντος, δεν έχουν εξασφαλιστεί οι διαδικασίες για τον κοινωνικό διάλογο στην ΕΕ και σε πολλά κράτη μέλη, εμποδίζοντας τους κοινωνικούς εταίρους να συμμετέχουν αποτελεσματικά στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

⁽³⁾ ΕΕ C 177, 18.5.2016, σ. 41.

3.13. Η ΕΟΚΕ θεωρεί εξάλλου ότι ο συντονισμός της οικονομικής πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου θα πρέπει να βελτιωθεί και να ενισχυθεί ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Για την αξιοπιστία της διαδικασίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να τηρούν πλήρως τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ολοκλήρωση της Τραπεζικής Ένωσης, με τη δημιουργία κυρίως του κοινού συστήματος εγγύησης των καταθέσεων και του κοινού μηχανισμού ασφαλείας για το ενιαίο ταμείο εξυγίανσης. Τα μέτρα αυτά είναι καθοριστικής σημασίας, προκειμένου να μειωθεί η πίεση που ασκεί η διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος στους εθνικούς προϋπολογισμούς. Είναι ακόμη πιο σημαντικό ενόψει του γεγονότος ότι η εξέλιξη προς μια πολιτική ένωση παραμένει εκτός της ημερήσιας διάταξης προς το παρόν.

4.2. Η ΕΟΚΕ σημειώνει, επίσης, ότι το ζήτημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων των τραπεζών είναι υψίστης σημασίας για την ολοκλήρωση των πολιτικών που αποσκοπούν στην τόνωση της ανάπτυξης. Θα πρέπει να ληφθούν αμέσως μέτρα για την αντιμετώπιση του προβλήματος, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη ζητήματα που αφορούν την προστασία των καταναλωτών.

4.3. Η φορολογική απάτη και η φοροδιαφυγή οδηγούν σε σημαντική μείωση των δημοσίων εσόδων, γεγονός που έχει ιδιαίτερα αρνητικές επιπτώσεις στην εκπλήρωση των στόχων του ΣΣΑ και στην ικανότητα αύξησης των δημόσιων επενδύσεων. Ειδικότερα, οι φορολογικοί παράδεισοι είναι ουσιαστικής σημασίας για τις μεγάλης κλίμακας δραστηριότητες φοροδιαφυγής και συναφών εγκλημάτων (π.χ. νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες). Θα πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα η εξάλειψη των φορολογικών παραδείσων. Η ΕΟΚΕ καλεί όλα τα θεσμικά όργανα της ζώνης του ευρώ και της ΕΕ να υιοθετήσουν και να εφαρμόσουν άμεσα τις σχετικές οδηγίες.

4.4. Ο αθέμιτος φορολογικός ανταγωνισμός μεταξύ κρατών μελών μειώνει την ικανότητα είσπραξης φόρων ορισμένων κρατών μελών και, ως εκ τούτου, την ικανότητά τους να επιτύχουν τους στόχους του συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι οι αρχές της ΕΕ θα πρέπει να προβούν σε λογικές και ισορροπημένες ενέργειες για την εξάλειψη των αθέμιτων πρακτικών φορολογικού ανταγωνισμού, σύμφωνα με τις συστάσεις του ΟΟΣΑ και του ΔΝΤ.

4.5. Ενώ αναγνωρίζει τις τεράστιες προσπάθειες για την περαιτέρω ενίσχυση και ανάπτυξη του ευρώ που απαιτούνται σήμερα και θα απαιτηθούν και στο εγγύς μέλλον για τη διαρκή ευημερία και σταθερότητα στη ζώνη του ευρώ, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι, μεταξύ άλλων, πρέπει να επιδιωχθούν οι ακόλουθοι στόχοι:

- καθιέρωση ενιαίας εξωτερικής εκπροσώπησης της ζώνης του ευρώ στα διεθνή φόρα (Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, ΟΟΣΑ κ.λπ.)⁽⁴⁾,
- ανάπτυξη δημοσιονομικής ευελιξίας και μιας δημοσιονομικής ικανότητας στη ζώνη του ευρώ, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας έκδοσης ομολόγων ευρώ μέσω πιθανών θεσμικών μέτρων, όπως η δημιουργία ενός κοινού δημόσιου ταμείου της ζώνης του ευρώ⁽⁵⁾,
- ενίσχυση του ευρωπαϊκού πύλωνα κοινωνικών δικαιωμάτων, μέσω του κατάλληλου κοινωνικού διαλόγου και με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων σε όλες τις νομοθετικές πρωτοβουλίες⁽⁶⁾,
- θέσπιση ειδικής διαδικασίας μακροοικονομικού διαλόγου για τη ζώνη του ευρώ, όπως προτείνεται σε παλαιότερες γνωμοδοτήσεις της⁽⁷⁾,
- ενίσχυση του δημοκρατικού ελέγχου επί των πολιτικών της ΕΕ⁽⁸⁾.

Βρυξέλλες, 22 Φεβρουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Γιώργος ΝΤΑΣΗΣ

⁽⁴⁾ ΕΕ C 177, 18.5.2016, σ. 16.

⁽⁵⁾ ΕΕ C 451, 16.12.2014, σ. 10, ΕΕ C 268, 14.8.2015, σ. 33 και ΕΕ C 332, 8.10.2015, σ. 8.

⁽⁶⁾ ΕΕ C 451, 16.12.2014, σ. 10, και γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Ευρωπαϊκός πύλωνας κοινωνικών δικαιωμάτων» (ΕΕ C 125 της 21.4.2017, σ. 10).

⁽⁷⁾ ΕΕ C 13 της 15.1.2016, σ. 33 και ΕΕ C 177 της 18.5.2016, σ. 35.

⁽⁸⁾ ΕΕ C 332 της 8.10.2015, σ. 8.